

שיחות הר"ן קמ"ו

עיקר הנסיון של כל אדם בעולם הזה הוא בתאווה הזאת של ניאוף, ואפלו תאוות ממון אף על פי שהיא תאוה גרועה מאד וכו' וכו' והיא עבודה זרה ממש, אעפ"כ עיקר הנסיון הוא בתאווה הזאת.

שהיהודי מקדש עצמו הוא מגיע לכל הדברים והעבודות שיש בעולם. וזלז"ק: "ולתקן כל העברות בפרטיות הם רבים מאד, וכבד על האדם, ואי אפשר לתקן אותם, כי יש דקדוקים ופרטים רבים בכל לאו ולא בכך צריך לתקן כלליות הגידים, שהוא בחינת (דברים ד'): "ויגד לכם את בריתו" (עיין זוהר וישלח קע"ו), ואז, על-ידי תקון הברית, שהוא כלליות הגידים, נתתקן ממילא כל הלאוין שעבר, ונמשך להם לבנונית, ועל שם זה נקרא כלליות הגידים שהוא הברית-קדש, "שדי" על-שם ששדי ויורה כחץ לבנונית ותקונין לכל פרט ופרט כפי צרכו, ואפילו למקומות הצרים והדקים. כי יש מקומות צרים ודקים שאי אפשר לבוא לשם שום תקון כי אם על-ידי תיקון הכללי, שהוא זורק לבנונית ותקונין גם למקומות הצרים והדקים בבחי' "והיה שדי בצריך" – ששדי ויורה תקונין לכל מקומות הצרים. ועל שם זה נקרא ברית: "זהר הרקיע" (עיין מאורי אור) כי קודם התיקון, אזי הרקיע הוא בבחינת (איוב כ): "יגלו שמים עוונו" ואחר התיקון, אזי מזהיר ומטהר את הרקיע, בבחינת לשון של זהריות, שהוא

הנה נודע שישנן י' ספירות, כח"ב חג"ת נהי"מ, ורבינו האריז"ל אומר שמדת היסוד נקרא משכיל לאיתן האזרחי, כי מדת היסוד הוא חזק מאד. וכתוב 'לך ה' הגדולה והגבורה והת"ת וכו' כי כל בשמים ובארץ', דמדת היסוד היא מדה שמקשר עליון ותחתון, מקשר המדות העליונות עם המדות התחתונות, בסוד שם הק' אהו"ה, שם הדעת, בסוד הכתוב א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ המקשר שמים וארץ.

ומידת היסוד יש לו כח גדול לעלות למעלה עד הדעת ואפי' עד הכתר. ומבואר בסה"ק שע"י שהאדם מקדש עצמו בענין היסוד, הוא ממשיך על עצמו לא רק אור של מדת היסוד, אלא מקבל אור של כל הקדושות שבעולם.

א. ע"י קדושת היסוד נמשך תיקון ולובן לכל המדות כולם

ורבינו ז"ל בתורה כ"ט מגלה שאם יהודי עוסק בתיקון היסוד שהוא תיקון הכללי, אשר ממילא הוא משפיע לבנונית ואור לכל המדות שיש באדם, בעצם

והנה רבינו ז"ל מקדים בשיחה זאת לדבר מתאוות ממון שהיא כנגד מדת המלכות, כי אור הממון מקושר להמלכות. ויש כאלה שיש להם תאוה גדולה לכסף רח"ל, רבינו קורא לזה עבודה זרה ממש, כלליות כל שבעים הע"ז, כי זה פוגם במלכות ה'. אבל אעפ"כ עיקר הנסיון הוא במדת היסוד שגבוה יותר ממדת המלכות.

ג. מצד אחד תאוות ממון גרוע מתאוה זאת, מחמת שאין מרגיש חסרונה

ואומר רבינו ז"ל במו"א (ספומ"ע מעשה י"ב) כי יש בחינה שתאוות ממון יותר גרוע מפגם הברית. והענין הוא כי בממון אינו מרגיש שהוא נופל, דעיקר ענין תאוות ממון הוא שכחת הקב"ה, תאוות ממון ענינו שהאדם נכנס כ"כ במחשבתו לענין הממון במקום להכנס למלכות דקדושה שהיא אור האמונה, הוא שוכח מה' והראש נמצא בכסף, זה ממש ע"ז, ששוכח את האמונה וזוכר כסף כל היום וכל הלילה, ואינו יודע שיש בזה עבירה, הרי אני צריך כסף בשביל תורה ומצוות והתפילין.

ובאמת אין עבירה בעצם הרווחת הכסף, העבירה הוא ששוכח מדרכי עבודת ה', אם עיקר הראש בעבודת ה' ואעפ"כ עושה השתדלות בשביל הפרנסה אין זה תאוות ממון, דעיקר תאוות ממון הוא כשהראש מונח במקום חלא נכון, בממון, ושוכח מהשי"ת.

ובבחי' הזאת, תאוות ממון יותר גרוע מבחי' היסוד, דמי שנופל במדת היסוד הוא מרגיש בעצמו הגרעון הגדול

מלבין עוונותיהן של שם"ה לאוין (עיי' יומא סו סח), ומשפיע לבנונית בשם"ה גידין, בבחינת: 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים' כי כל הלבנונית נמשך מן המה, בחינת: 'זנוזלים מן לבנון'-'מן לבונא דמחא' (זהר פינחס רל"ה:) ועל-ידי תקון כלליות הגידין נתרומם המוחין" ע"כ.

ב. הגם שיש להתרחק מחומרות יתרות משא"כ בענין קדושת הברית

והנה בדרך כלל אי אפשר להתחסד בכל המדות כולם, יש שיכול להתחסד במדת החסד או במדת הגבורה, ובדורות הקודמים היו חזקים בנפשם, ואם אדם היה מקפיד על חומרות זה לא היה מפריע לו בעבודת ה', אבל הבעש"ט ורביה"ק גילו שקשה היום להתחסד בחומרות יתרות, כי זה יפריע אל הדביקות, ולכן אצל הבעש"ט ותלמידיו לא התחסדו כ"כ בחומרות יתרות, רק העיקר מה שכתוב בפוסקים.

וכל זה לענין שאר המדות, אבל בענין היסוד, שזה ענין הקדושה, ששם עיקר הדביקות של האדם בה', בזה החמירו כל צדיקי הדורות כולם. דכשאדם מתחזק בזה, הוא מגיע לכל הדברים שבעולם, ותלמידי בעש"ט נהגו בחומרות יתרות מאד רק בעניני קדושה, ולוואי שנקיים כפשוטו כל ההלכות שיש בעניני תיקון היסוד. דהכלל שכשאדם מתחסד במדת היסוד הוא מקבל כחות ואורות נפלאות להגיע לכל התורה כולה ולכל הדברים שבקדושה שיש בעולם.

שנפל לכל הקלי' רח"ל, משא"כ בתאוות ממון אינו מרגיש כן.

ד. עכ"ז גרוע תאוה זאת מתאוות ממון, שאם אינו מתייגע להתקדש, התורה לא תטהרנו

אעפ"כ עיקר הנסיון זה בתאוה הזאת, כי בתאוות ממון יש לו הצלה ע"י שעוסק בתוה"ק ומכנים ראשו ומחשבתו לזכור את ה' שיש בורא עולם והוא עושה הכל, בזה הוא יוצא מהע"ז הזאת של ממון. משא"כ בענין הקדושה אפי' שלומדים כל היום וכל הלילה, ואפי' יוכל לפלפל בעבודת ה' כל היום. כמו אחד שיש לו אניה מלאה עם סחורה אם עושה חור בהספינה הכל יורד לטמיון. כן אפי' אם לומד חסידות כל היום אם אח"כ אינו שומר עיניו ח"ו, הרי כל הלימוד חסידות שלו לא מועיל לו כלל.

ואעפ"כ שידוע שהתורה יכולה לתקן היסוד, כמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף, היינו שיעקב הוא בחי' תורה הוא מתקן ליוסף בחי' יסוד, אבל כל זה רק למי שעובד על זה לתקן היסוד, כי בודאי קשה לתקן היסוד, ואם לומד התורה בכונה שתביא אותו התורה לקדושה, הרי התורה תביא לו קדושה וטהרה, שהת"ת גבוה מיסוד. אבל יש אלה שח"ו חושבים שענין היסוד זה לאו דווקא, וזה רק שייך לצדיקים, ונדמה להם שאין חייבים לשמור את העינים, העיקר אני לומד ומתפלל ודי. ואינו יודע שבנפשו הוא, שכל ענין של פגם היסוד זה פוגם בכל הקומה כולה ובכל דרכי העבודה שלו, וזה עושה הפסד לגמרי לכל הגילוי אלקות ששייך לנפשו.

בזה"ק מגלה מי נקרא צדיק אצל השי"ת רק מי שהוא נומר חברית, אפי' אם יתחסד בכל המדות שבעולם אם אין לו שמירת היסוד אינו נקרא צדיק. דצדיק הוא רק מי ששומר חברית. עוד כתוב בזה"ק שבמשפט העליון יש שלש סוגי משפטים, יש ע"י מלאכים יש ע"י צדיקים ויש ע"י הקב"ה בלבד, ודוד המלך ע"ה מתפלל 'מלפניך משפטי יצא' שיזכה להשפט רק ע"י הקב"ה לבד שהוא יודע תעלומות לב של האדם, מה שבאמת עובר על האדם.

ואי' בספח"ק שבאלף השביעי יש הבחנה של ביטול העולם וישארו רק הצדיקים אלו שהשי"ת שופטן בעצמו, וזה קשה מאד לזכות לכך שה' בעצמו ישפטנו ברחמים, ולא שמלאכים או צדיקים ישפטוהו. וכתוב שבמשפט הגדול שיהיה באלף השביעי אז ישארו בעולם רק הצדיקים. ובפשטות מבואר שהם רק אנשים שדבוקים בהשי"ת באהבה ויראה ודביקות, או עכ"פ רוצים כל הזמן אהבה ויראה דביקות. אבל הזה"ק מבאר שאפי' אין לו כל המדרגות הנ"ל, ולא כל הזמן הוא רוצה רק אהו"ר ודביקות, אבל אם הוא שומר חברית יזכה לכל זה, כי שמירת חברית כ"כ חשוב וגבוה אצל השי"ת עד כדי כך שזה נחשב אצל השי"ת כאילו יש לו אהבה ויראה ודבקות תמידי, והוא זוכה שגם הוא ישאר באלף השביעי בין הצדיקים השמים על פני המים, שהוא זמן המשפט הגדול. שם זוכים למשפט של ה' לבדו. שאי"ז ענין פשוט כלל.

הכלל, שזהו עיקר נסיון האדם, וצריך האדם להתדבק עם התורה

היסוד. כי יסוד הוא בחי' תענוג, מה שאדם עושה דברים היפך מקדושת היסוד, כי מחפש איזה תענוג חוץ מהשי"ת, לכן הולך אחר לבו ועניו, משא"כ קדושת היסוד הוא שרוצה רק להתענג על ה'.

וזה שבזה"ק כתיב שכל הגאולה תלוי בקדושת היסוד. בזה שנתחזק כל אחד לפי דרגתו, אפי' משהו של שמירת עינים זה גבורה עצומה, ובה יכול לפתוח לו שערי שמים וכל אורות התורה והתפילה. וכן בזמן התפילה כשזוכה להתקדש נפתח לו בתפילה אח"כ אורות נפלאים מאד. ה' יזכנו להתקרב להשי"ת בביאת גוא"צ ברחמים בב"א.

הפנימית, שהיא סוד, ששרשה מיסוד, כי אין כניסה לפנימיות התורה בלי קדושת היסוד, ובכלל אין שייך כלל לאור הפנימי בלי יסוד, לכן צריך מאד לעבוד על קדושת היסוד, כל זמן שיעסוק בקדושת היסוד יפתחו לו אורות נפלאים ועצומים, בין בפנימיות התורה ובכל חלקיה, שיש הרבה אנשים שמרגישים שלא יודעים למה פעם היה להם חבנה בלימוד התורה וחידשו חידושים ולאחרונה לא, ואינם יודעים שהוא בגלל שלפי מדרגתם פגמו באיזה בחינה של קדושת הברית, שעיי"ז נפגם שבילי הלב, ולא יכול לחבין.

ובין בתפילה שצריך שיהיה בבחי' מים מתיקין, שכל זה בא ע"י קדושת

